

УДК 657.1:657.412.7

DOI <https://doi.org/10.32782/23127872.3.2026.13>**Кругла Марина Миколаївна**

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4655-4772>

Назім Аліна Русланівна

здобувач освіти 4 курсу ОП «Облік і аудит»,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-4311-1572>

ОБЛІК РОЗПОДІЛУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ

Анотація. У статті здійснено узагальнення нормативно-правових вимог та методичних підходів до порядку документального оформлення, бухгалтерського відображення й контролю операцій з розподілу та використання гуманітарної допомоги її одержувачами для забезпечення прозорості та підзвітності процесів. Авторський внесок полягає у систематизації замкнутого циклу документального супроводу гуманітарних вантажів на всіх етапах їх руху від ввезення до кінцевого розподілу чи списання; розробці типової кореспонденції рахунків бухгалтерського обліку для різних категорій набувачів і власних потреб одержувача; висвітленні регламенту списання та утилізації втрачених товарно-матеріальних цінностей за участю профільних державних органів. Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексному обґрунтуванні обліково-контрольної моделі руху гуманітарних активів, яка інтегрує норми національних стандартів бухгалтерського обліку, податкові пільги в зв'язку з воєнним станом та цифровий механізм підзвітності через Автоматизовану систему реєстрації гуманітарної допомоги. Практичне значення дослідження полягає у формуванні прикладних рекомендацій для бухгалтерських служб неприбуткових організацій та інших одержувачів гуманітарної допомоги щодо розмежування первинної документації за видами набувачів; правильного застосування рахунку цільового фінансування, порядку обліку безоплатно одержаних основних засобів, процедури відображення втрачених (знищених) через воєнні дії цінностей та належного заповнення податкової звітності й спеціальної форми – Додатка ГД. Належно побудована система синтетичного й аналітичного обліку, що базується на наскрізному документообігу та цифровому звітуванні, забезпечує повну відстежуваність цільового використання гуманітарних ресурсів, мінімізує податкові ризики неприбуткових організацій і гарантує збереження їхнього пільгового податкового статусу та виступає запорукою прозорості діяльності з боку одержувачів гуманітарної допомоги й довіри з боку міжнародних донорів. Інтеграція цифрових інструментів моніторингу у контур внутрішнього контролю забезпечує наскрізну відстежуваність гуманітарних активів і підтверджує юридичну та податкову чистоту операцій.

Ключові слова: гуманітарна допомога, бухгалтерський облік, Автоматизована система реєстрації гуманітарної допомоги (АС ГД), цільове фінансування, первинна документація, неприбуткові організації, звітність.

Постановка проблеми. Завдяки зусиллям міжнародних організацій, місцевих фондів та волонтерських мереж постраждалі регіони України щодня отримують базові предмети, продукти, ліки. Гуманітарною допомогою закриваються критичні щоденні потреби там, де держава не може впоратися самотійно. Гуманітарна допомога не зводиться до простого безоплатного надходження активів, а має цільову природу, адресується конкретному колу набувачів, супроводжується документами про походження, вартість, напрям розподілу та фактичне використання. Облік і звітність гуманітарної допомоги мають забезпечити реальну відстежуваність руху ресурсів, їх економічну оцінку, юридичну чистоту та системну інтеграцію в загальнодержавну систему економічної безпеки.

Водночас динамічність поставок та специфіка умов воєнного стану суттєво ускладнюють процедури адміністрування гуманітарних потоків, вимагаючи від суб'єктів господарювання високого рівня оперативності та бухгалтерської точності. Впровадження обов'язкового цифрового звітування через Автоматизовану систему реєстрації гуманітарної допомоги (АС ГД) висуває нові вимоги до гармонізації внутрішнього первинного документообігу та електронного обліку. На практиці неприбуткові організації та інші одержувачі стикаються із серйозними викликами щодо пра-

вильного розмежування цільового фінансування, відображення безоплатно отриманих основних засобів і списання втрачених активів. Будь-які процедурні помилки чи порушення у документальному оформленні створюють високі ризики втрати пільгового податкового статусу та застосування фінансових санкцій. За таких умов виникає нагальна потреба у розробці цілісного методичного забезпечення, яке б інтегрувало норми національних стандартів обліку, специфіку воєнного законодавства та цифрові інструменти контролю. Це дозволить не лише гарантувати абсолютну прозорість діяльності одержувачів, а й зміцнити партнерську довіру з боку міжнародних донорів для забезпечення стабільного залучення ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням бухгалтерського обліку, документального супроводу та правового регулювання гуманітарних операцій присвячено низку праць сучасних науковців і практиків. Зокрема, Т. Китайчук та І. Копчикова [1] досліджують методичні проблеми обліку міжнародної гуманітарної допомоги, А. Єфременко та Ю. Малащенко [2] акцентують увагу на недосконалості існуючих механізмів звітування про її фактичний розподіл. Д. Сушко та В. Бачило [3] висвітлюють прикладні аспекти обліку та юридичної відповідальності суб'єктів господарювання, що доповнює фундаментальні теоретико-правові засади класифікації форм і видів благодійності, систематизовані А.О. Гудзь [4].

Точковий характер проведених досліджень в сукупності з перманентними змінами законодавства і викликами війни визначають потребу в подальших розробках питань методики облікового відображення втрат і утилізації гуманітарних вантажів, цифровізації наскрізного внутрішнього контролю їх цільового розподілу в умовах воєнного стану. Такі дослідження сприятимуть формуванню цілісної моделі обліково-контрольного забезпечення гуманітарної допомоги, що поєднує бухгалтерську точність із правовою коректністю, гнучкістю прикладних рішень і здатністю оперативно формувати достовірну звітність.

Мета статті. Метою статті є узагальнення порядку документального оформлення та обліку розподілу і використання гуманітарної допомоги одержувачами гуманітарної допомоги, визначення основних процедур контролю її цільового використання для забезпечення прозорості операцій і довіри донорів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Закон України «Про гуманітарну допомогу» визначає гуманітарну допомогу як цільову адресну безоплатну допомогу у грошовій або натуральній формі у вигляді безповоротної фінансової допомоги, добровільних пожертвувань, виконаних робіт чи наданих послуг [5]. Головними ознаками гуманітарної допомоги є її спрямованість виключно на цивільне населення, обов'язкове проходження процедури визнання через реєстрацію в Автоматизованій системі реєстрації гуманітарної допомоги, підзвітність і прозорість розподілу отриманих ресурсів.

Закон розмежовує донорів, одержувачів і набувачів гуманітарної допомоги. Одержувачами гуманітарної допомоги в Україні є офіційні посередники – виключно юридичні особи (благодійні фонди, громадські та релігійні організації, заклади охорони здоров'я чи органи влади), включені до Єдиного реєстру отримувачів. На такі організації покладається повна правова відповідальність за прийняття ресурсів від донора та їхнє використання за призначенням [5]. Гудзь А.О. наголошує на важливості впровадження єдиних стандартів прозорості та фінансової звітності для всіх благодійних утворень, оскільки лише на основі довіри й системності такі структури можуть стабільно функціонувати в межах економічної моделі сталого розвитку [4, с. 62].

Набувачами гуманітарної допомоги є фізичні та юридичні особи, яким допомога безпосередньо надається для покриття потреб. У статусі набувача може бути і сам одержувач гуманітарної допомоги.

Обліковий режим гуманітарної допомоги розпочинається з підтвердження статусу господарської операції. Для цілей бухгалтерського обліку має значення деталізація всієї інформації про донора, одержувача, набувача допомоги, підстав для ввезення чи отримання активів, місце зберігання цінностей, їх розподіл. Порядок оцінки і відображення в обліку гуманітарної допомоги визначається наказом Міністерства фінансів України «Про порядок бухгалтерського обліку гуманітарної допомоги» [6], Постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану» [7], НП(С)БО 7 «Основні засоби», НП(С)БО 9 «Запаси», НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів», Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку основних засобів, запасів та іншими.

Як зазначають Т. Китайчук, І. Копчикова [1, с. 64], процес документального оформлення надходження гуманітарного вантажу є надзвичайно важливим. Його ініціює одержувач через подання е-декларації в Автоматизованій системі обліку гуманітарної допомоги (АС ГД) та формування унікального ідентифікатора. Для митного оформлення та легітимізації імпорту формується пакет

супровідних документів, який включає договір або гарантійний лист донора, транспортні накладні, інвойс, пакувальний лист, специфікацію та відповідні якісні дозволи чи сертифікати. Безпосередній прийом вантажу на складі засвідчується Актом приймання-передачі між перевізником і отримувачем, на основі якого складається прибуткова накладна та робиться запис у Журналі обліку надходжень [8, с. 90; 3]. Така наскрізна первинна документація виступає правовою гарантією цільового використання ресурсів і забезпечує можливість їхнього подальшого контролю та інвентаризаційного відстеження.

Внутрішній розподіл гуманітарної допомоги здійснюється за наказом керівника організації та оформлюється видатковими накладними або актами приймання-передачі. Юридичним особам – набувачам передача відбувається за довіреністю, а громадянам – за списками з їхніми персональними даними та підписами. Переміщення вантажів супроводжується товарно-транспортними й маршрутними листами, а для спецвантажів додатково ведуться температурні карти. Щомісяця одержувач звітує про використання ресурсів та їхні залишки перед бухгалтерією, донором і державою в АС ГД (табл. 1).

Таблиця 1 – Документальне оформлення розподілу гуманітарної допомоги

Набувачі гуманітарної допомоги	Види гуманітарної допомоги	Документальне оформлення розподілу
Фізичні особи (населення, ВПО)	Продукти харчування, одяг, засоби гігієни, побутові товари	– Відомість видачі; – Акт прийому-передачі, довіреність; – Зведений акт про роздачу за період
Юридичні особи	Продукти, одяг, обладнання, в т.ч. енергетичне, паливо, медикаменти, медичні вироби	– Акт прийому-передачі; – Накладна на відпуск товарно-матеріальних цінностей; – Акт розподілу медикаментів; – Звіт про цільове використання
Безпосередньо одержувачі гуманітарної допомоги	Офісна техніка, меблі, канцтовари, паливо для авто волонтерів	– Наказ керівника: про використання допомоги для забезпечення діяльності; – Акт списання на власні потреби; – Подорожні листи

Джерело: сформовано авторами

Диверсифікованість донорів, набувачів, реєстрів, партій вантажів, донорських договорів та напрямів використання допомоги слід врахувати при побудові системи синтетичного та аналітичного обліку та налаштувань програм. Адресність набувачів гуманітарної допомоги формує логіку облікового відображення операцій: отримані кошти, запаси, товари, обладнання або послуги не визнаються доходом після підтвердження факту надходження. У фінансовому обліку операції проводяться через рахунок 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» (субрахунок 483 «Благодійна допомога»), а дохід формується тоді, коли допомогу буде розподілено чи використано за затвердженим призначенням або необоротний актив, створений за рахунок допомоги, поступово переноситиме свою вартість шляхом амортизації [6; 7]. Рахунок 48 фіксує зобов'язання змістовного характеру – використати отриманий ресурс за заявленою метою, розподілити його набувачам або забезпечити власну статутну діяльність у межах дозволеного напрямку.

Згідно з НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» [20], оцінка активів в іноземній валюті при їх первісному визнанні відображається у гривнях шляхом перерахунку за валютним курсом НБУ на дату здійснення операції. (табл. 2).

Операції з гуманітарною допомогою мають спеціальний податковий статус. За умови дотримання встановлених процедур митного оформлення та контролю, гуманітарна допомога звільняється від оподаткування ПДВ та ввізним митом, а ст.133 Податкового кодексу України [9] передбачено, що операції з отримання та цільового розподілу гуманітарної допомоги не є об'єктом оподаткування податком на прибуток для неприбуткових організацій, за умови їх використання виключно для статутної діяльності.

В ситуації з отриманням основних засобів в якості гуманітарної допомоги, згідно п. 18 НП(С)БО 15 «Дохід» [10], цільове фінансування капітальних інвестицій визнається доходом протягом періоду корисного використання відповідних об'єктів інвестування (основних засобів, нематеріальних активів тощо) пропорційно до суми нарахованої амортизації цих об'єктів, як наведено в табл. 3.

Таблиця 2 – Кореспонденція рахунків з обліку гуманітарної допомоги, призначеної для набувачів юридичних та фізичних осіб

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	дебет	кредит	
Відображено вартість отриманої гуманітарної допомоги у вигляді запасів для передачі набувачам	20, 28	483	1 200 000
Здійснено частковий розподіл гуманітарної допомоги між набувачами гуманітарної допомоги (фізичними та юридичними особами) та віднесено цільове фінансування гуманітарної допомоги на її набувачів	483	20, 28	900 000
Списано вартість запасів, втрачених (знищених) внаслідок подій непереборної сили до передачі їх набувачу	947	20, 28	10 000
Відображено вартість знищених запасів на позабалансового обліку до встановлення винуватців	072	-	10 000
Відображено дохід в сумі цільового фінансування втраченої гуманітарної допомоги	483	716	10 000
Віднесено на фінансові результати:			
- інші витрати операційної діяльності	791	947	10 000
- інші операційні доходи	716	791	10 000

Джерело: сформовано авторами

Таблиця 3 – Кореспонденція рахунків з обліку гуманітарної допомоги для статутної діяльності одержувача

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	дебет	кредит	
Відображено вартість отриманої гуманітарної допомоги у вигляді запасів для статутної діяльності одержувача	20	483	300 000
Відображено вартість отриманої гуманітарної допомоги у вигляді основних засобів для статутної діяльності одержувача	151	483	1 000 000
Відображено вартість отриманої гуманітарної допомоги у вигляді грошових коштів для статутної діяльності одержувача (оплати монтажу основного засобу)	31	483	100 000
Здійснено використання запасів для статутної діяльності одержувача гуманітарної допомоги	92	20	300 000
Відображено дохід від безоплатно одержаних активів	483	745	300 000
Здійснено монтаж основного засобу, отриманого як гуманітарну допомогу	151	631	100 000
Здійснено оплату вартості монтажних робіт	631	311	100 000
Основний засіб введено в експлуатацію на підставі Акту введення в експлуатацію	105	151	1100 000
Віднесено на фінансові результати:			
- інші витрати операційної діяльності (собівартість розподілених запасів)	791	92	300 000
- дохід від безоплатно одержаних активів	745	791	300 000
З наступного місяця щомісячно:			
Нараховано амортизацію основного засобу	92	131	100 000
Відображено списання цільового фінансування на дохід від безоплатно одержаних активів в сумі нарахованої амортизації основного засобу	483	745	100 000
Віднесено на фінансові результати:			
- інші витрати операційної діяльності (собівартість розподілених запасів)	791	92	100 000
- дохід від безоплатно одержаних активів	745	791	100 000

Джерело: сформовано авторами

Через логістичні ускладнення, псування товарів чи воєнні ризики цілком можливі втрати гуманітарної допомоги під час транспортування та зберігання, тому процес їхнього списання вимагає чіткого регламенту. Виявлена під час інвентаризації непридатна продукція негайно вилучається з розподілу та ізолюється в карантинній зоні. Залежно від категорії майна до процедури списання залучаються профільні органи – Держлікслужба для медикаментів [11] або Держпродспоживслужба для продуктів та одягу [12], а саму утилізацію здійснюють ліцензовані підприємства. Завершальним етапом при цьому є завантаження акта про знищення та звіту з фотопідтвердженням до АС ГД.

Сфреєнко А. та Малащенко Ю. зазначають, що «встановлення контролю щодо використання гуманітарної допомоги за цільовим призначенням потребує врегулювання чітким механізмом порядку реалізації цього обов'язку»[2, с. 22]. З цією метою одержувачі гуманітарної допомоги фор-

мують щомісячну та річну звітність для підтвердження прозорості своєї діяльності. До 15-го числа кожного місяця вони подають в Автоматизованій системі реєстрації гуманітарної допомоги електронний «Звіт про наявність і розподіл гуманітарної допомоги».

Одержувачі - неприбуткові організації заповнюють податковий «Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації» разом із спеціальним Додатком ГД. У цьому додатку детально відображаються обсяги отриманих та розподілених активів за цільовим призначенням та залишки нерозподіленої допомоги на кінець року.

Належне складання та своєчасне подання звітності щодо гуманітарної допомоги є не формальною процедурою, а важливим інструментом державного та суспільного контролю, який гарантує збереження гуманітарного статусу вантажів, забезпечує прозорість їхнього використання та є запорукою безперервної довіри з боку міжнародних донорів.

Висновки. Механізм надання гуманітарної допомоги реалізується через взаємодію трьох сторін: донора, який безоплатно надає ресурси; одержувача – юридичної особи зі відповідним статусом, що оформлює її надходження й розподіл; та кінцевого набувача: фізичної чи юридичної особи, який безпосередньо потребує підтримки. Гуманітарна допомога надається у формі активів (запасів, основних засобів, нематеріальних активів чи грошових коштів), призначених виключно для цивільних потреб населення, громад і установ. Основними каналами розподілу гуманітарної допомоги є її передача набувачам або використання одержувачем для благодійної діяльності.

Завдяки замкнутому циклу документального оформлення досягається повна контрольованість і підзвітність гуманітарних операцій. Обов'язкова реєстрація в АС ГД та формування повного пакета супровідних документів на етапах ввезення, розподілу та підсумкового звітування забезпечують безперервний контроль на кожному етапі руху допомоги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Китайчук Т., Копчикова І. Проблеми обліку міжнародної гуманітарної допомоги. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2024. № 3 (20). С. 64–75. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2024.3.7>
2. Єфременко А., Малашенко Ю., Гордєєв Д. Недосконалість системи обліку та звітування про фактичний розподіл гуманітарної допомоги. *Світ наукових досліджень* : матеріали Міжнар. мультидисциплін. наук. інтернет-конф. (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 24–25 жовт. 2023 р.) / за ред. О. Патряк та ін. Тернопіль: ФОП Шпак В. Б., 2023. Вип. 23. С. 21–23. URL: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/4097>
3. Сушко Д., Бачило В. Гуманітарна допомога: документальне оформлення, облік та відповідальність. *Бухгалтер&Закон*. 2024. URL: https://buh.ligazakon.net/aktualno/12264_gumantarna-dopomoga-dokumentalne-oformlennya-oblik-ta-vidpovdalnst
4. Гудзь А. О. Класифікація форм і видів благодійної діяльності в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 1. С. 61–64.
5. Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 № 1192-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text>
6. Про порядок бухгалтерського обліку гуманітарної допомоги: Наказ Міністерства фінансів України від 14.12.1999 № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0915-99#Text>
7. Деякі питання пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 № 953. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/953-2023-%D0%BF#Text>
8. Крутла М.М., Назім А.Р. Документальне забезпечення гуманітарної допомоги. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2025. Випуск 58. С. 87-92. URL: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2025-58-13>
9. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: затверд. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>
11. Порядок вивезення за межі України або знищення (видалення) неякісних/непридатних до споживання товарів (предметів) гуманітарної допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.04.2000 № 728 (в редакції постанови КМУ від 16.05.2025 № 572). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/728-2000-%D0%BF#Text>
12. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 12.01.2024 № 73 «Про затвердження Порядку отримання, обліку, розподілу та використання гуманітарної допомоги (медичних виробів та лікарських засобів) у період дії воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0190-24#Text>

REFERENCES

1. Kutaichuk, T., & Kopchykova, I. (2024). Problemy obliku mizhnarodnoi humanitarnoi dopomohy [Problems of international humanitarian assistance accounting]. *Journal of Strategic Economic Research*, 3(20), 64–75. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2024.3.7>
2. Yefremenko, A., Malashenko, Yu., & Hordieiev, D. (2023, October 24–25). Nedoskonalist systemy obliku ta zvituvannia pro faktychnyi rozpodil humanitarnoi dopomohy [Imperfection of the accounting and reporting system on the actual distribution of humanitarian aid]. In O. Patriak et al. (Eds.), *Svit naukovykh doslidzhen: materialy*

Mizhnarodnoi multydystrylinarnoi naukovoï internet-konferentsii (Iss. 23, pp. 21–23). HO "Naukova spilnota", WSZIA w Opolu; FOP Shpak V. B. URL: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/4097/>

3. Sushko, D., & Bachylo, V. (2024). Humanitarna dopomoha: dokumentalne oformlennia, oblik ta vidpovidalnist [Humanitarian aid: Documentation, accounting and liability]. *Bukhhalter&Zakon*. URL: https://buh.ligazakon.net/aktualno/12264_gumantarna-dopomoga-dokumentalne-oformlennya-oblk-ta-vidpovdalnst

4. Hudz, A. O. (2019). Klasyfikatsiia form i vydiv blahodiinoï diialnosti v Ukraini [Classification of forms and types of charitable activities in Ukraine]. *Pivdenoukrainskyi pravnychi chasopys*, (1), 61–64.

5. Verkhovna Rada of Ukraine. (1999). *Pro humanitarnu dopomohu* [On humanitarian aid] (Law of Ukraine No. 1192-XIV). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text>

6. Ministry of Finance of Ukraine. (1999). *Pro poriadok bukhhalterskoho obliku humanitarnoi dopomohy* [On the procedure for accounting of humanitarian aid] (Order No. 298). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0915-99#Text>

7. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023). *Deyaki pytannya propusku ta obliku humanitarnoi dopomohy v umovakh voyennoho stanu* [Certain issues of passage and accounting of humanitarian aid under martial law] (Resolution No. 953). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/953-2023-%D0%BF#Text>

8. Kruhla, M. M., & Nazim, A. R. (2025). Dokumentalne zabezpechennia humanitarnoi dopomohy [Documentary support of humanitarian assistance]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and World Economy*, 58, 87–92. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2025-58-13>

9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). *Podatkovyi kodeks Ukrainy* [Tax Code of Ukraine] (Code of Laws No. 2755-VI). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

10. Ministry of Finance of Ukraine. (1999). *Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 15 "Dokhid"* [National Accounting Standard 15 "Revenue"] (Order No. 290). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>

11. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2000). *Poriadok vyvezennia za mezhi Ukrainy abo znyshchennia (vydalennia) neiakysnykh/neprydatnykh do spozhyvannia tovariv (predmetiv) humanitarnoi dopomohy* [Procedure for export outside Ukraine or destruction (disposal) of low-quality/unfit for consumption goods (items) of humanitarian aid] (Resolution No. 728, as amended by Resolution No. 572 of May 16, 2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/728-2000-%D0%BF#Text>

12. Ministry of Health of Ukraine. (2024). *Pro zatverdzhennia Poriadku otrymannia, obliku, rozpodilu ta vykorystannia humanitarnoi dopomohy (medychnykh vyrobiv ta likarskykh zasobiv) u periody dii voyennoho stanu* [On approval of the Procedure for receiving, accounting, distribution, and use of humanitarian aid (medical devices and medicines) during martial law] (Order No. 73). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0190-24#Text>

Maryna Kruhla, Alina Nazim

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

ACCOUNTING FOR THE DISTRIBUTION AND USE OF HUMANITARIAN AID

Abstract. The article summarizes regulatory requirements and methodological approaches to the procedure of documentation, accounting reflection, and control of operations involving the distribution and use of humanitarian aid by its recipients to ensure process transparency and accountability. The authors' contribution lies in systematizing a closed cycle of documentary support for humanitarian cargo across all stages of movement – from importation to final distribution or write-off; developing standard accounting entries for various categories of beneficiaries and the recipient's own operational needs; and outlining regulations for writing off and disposing of lost inventory items with the participation of relevant state authorities. The scientific novelty of the obtained results consists in the comprehensive substantiation of an accounting and control model for humanitarian asset movement, which integrates national accounting standards, martial law tax benefits, and a digital accountability mechanism via the Automated System for Registration of Humanitarian Aid. The practical significance of the study lies in formulating applied recommendations for accounting services of non-profit organizations and other humanitarian aid recipients regarding the differentiation of primary documentation by beneficiary types; correct application of the targeted financing account, procedure for accounting for free-of-charge received fixed assets, procedures for reflecting assets lost or destroyed due to military actions, and proper completion of tax reporting and the special "Annex GD" form. A properly structured system of synthetic and analytical accounting based on end-to-end document workflow and digital reporting ensures full traceability of targeted humanitarian resource utilization, minimizes tax risks for non-profit organizations, guarantees the preservation of their preferential tax status, and serves as a guarantee of operational transparency for recipients and trust from international donors. The integration of digital monitoring tools into the internal control circuit provides end-to-end traceability of humanitarian assets and confirms the legal and tax compliance of operations.

Keywords: humanitarian aid, accounting, Automated Humanitarian Aid Registration System (AHARS), targeted funding, primary documentation, non-profit organizations, reporting.

Дата надходження статті: 13.09.2026

Дата прийняття статті до публікації: 20.10.2026

Дата публікації статті: 23.10.2026